

De notitie delegatie van voorbehouden handelingen (2025, Commissie Kwaliteit) beschrijft kaders en voorwaarden voor taakdelegatie binnen de radiologie. De notitie is op 06-03-2025 vastgesteld door de AV. Deze notitie wordt onderschreven door het bestuur van de NVMBR. Op basis van de juridische uitzondering t.a.v. het delegeren van voorschrijven van UR medicatie is bij de AV van 18-11-2025 een addendum vastgesteld⁹.

Notitie (met addendum) delegatie van voorbehouden handelingen, aan bijvoorbeeld MBB'er

Op grond van de wet beroepen in de individuele gezondheidszorg (BIG) is het toegestaan om voorbehouden handelingen te delegeren aan niet zelfstandig bevoegden. Voor de radiologie zijn relevante voorbehouden handelingen onder andere: het gebruikmaken van en werken met radioactieve stoffen of toestellen die ioniserende straling uitzenden of het voorschrijven van (contrast)medicatie.¹

Op grond van de wet BIG kunnen de meeste voorbehouden handelingen worden gedelegeerd, mits toezicht en eventuele tussenkomst geborgd zijn. Verder is het noodzakelijk dat de opdrachtgever zich ervan vergewist dat de opdrachtnemer bekwaam is om de handeling uit te voeren en moeten er duidelijke aanwijzingen worden gegeven.² De opdracht die wordt gedelegeerd hoeft niet op een specifiek geval gericht te zijn, maar kan ook meer algemeen van aard zijn en daarmee zien op soortgelijke situaties en gevallen.³ Een uitzondering vormt het delegeren van het voorschrijven van medicatie. De wetgever heeft namelijk bepaald dat het voorschrijven van UR-medicatie (medicatie uitsluitend op recept verkrijgbaar) niet mag worden gedelegeerd. Contrastvloeistof valt onder de UR-medicatie en het voorschrijven hiervan mag dus niet worden gedelegeerd.⁴

Dit betekent voor de radiologie dat bepaalde handelingen die voorheen typisch aan de radioloog waren toevertrouwd, onder de juiste omstandigheden, kunnen worden gedelegeerd aan bijvoorbeeld een medisch beeldvormings- en bestralingsdeskundige (MBB'er) als in een afdelingsprotocol goed beschreven staat binnen welke kaders de MBB'er moet blijven.

Taakdelegatie heeft als voordeel dat het werk voor zowel de opdrachtnemer als de opdrachtgever inhoudelijk leuker kan worden. Ook kan een juiste taakherschikking de zorg toegankelijker en goedkoper maken.⁵

Juridisch verschil met een Physician Assistant (PA)

Het belangrijkste juridische verschil tussen een MBB'er en een PA is de registratie van de laatstgenoemde in het BIG-register. Omdat PA's BIG-geregistreerd zijn, mogen zij de in de wet genoemde voorbehouden handelingen zelf initiëren en zelfstandig uitvoeren.⁶ PA's kunnen hierdoor zelfstandig handelen zonder toezicht en tussenkomst van een opdrachtgever.

Omdat een MBB'er niet BIG-geregistreerd is, kan deze niet tuchtrechtelijk op zijn handelingen worden

¹ Artikel 36 lid 8 en lid 14 wet BIG.

² Artikel 35 en 38 wet BIG.

³ MvT, *Kamerstukken II* 1985/86, 19 522, nr. 3, p. 44.

⁴ In artikel 1 lid 1 onder pp van de Geneesmiddelenwet is vastgelegd dat een apotheek UR-geneesmiddelen alleen maar aan de patiënt ter hand mag stellen op een recept dat is ondertekend door een in artikel 36 lid 14 Wet BIG genoemde beroepsbeoefenaar, zie ook MvT, *Kamerstukken II* 2016/17, 34 629, nr. 3, p. 12 en MvA, *Kamerstukken I* 2006/07, 29 359, nr. D, p. 16.

⁵ J.M.M. Naber en & R. P. de Roode, 'Taakherschikking: wat is het en hoe kan het schaarse in de zorg helpen tegengaan?', *TvGR* 2022, p. 413-424.

⁶ Daaronder valt overigens niet de voorbehouden handeling waarbij '[gebruik wordt gemaakt] van radioactieve stoffen of toestellen die ioniserende straling uitzenden'. Zie art. 36 lid 8 wet BIG.

aangesproken. Desondanks behoudt een MBB'er altijd een eigen verantwoordelijkheid. De MBB'er mag de gedelegeerde taken doen, mits hij binnen de kaders van de afspraken en protocollen blijft. Naast de eigen verantwoordelijkheid van de MBB'er, is er de verantwoordelijkheid van het afdelingshoofd voor bijvoorbeeld de omstandigheden waarin de MBB'er zijn werk doet, en de delegans (degene die delegeert).⁷ Zo moet de MBB'er zich bekwaam achten en moet de radioloog zich van de bekwaamheid van de MBB'er vergewissen door bijvoorbeeld een na- en bijscholingsprogramma, werkafspraken en protocollen.

Voorwaarden voor delegatie

- Afdelingen dienen de MBB'er goed te scholen voor de te delegeren taken. De **scholing** dient regelmatig te worden herhaald om de kennis voldoende te onderhouden. Op de afdeling moet vastgelegd zijn wie over welke competenties en vaardigheden beschikt.
- Verder dienen de gedelegeerde taken goed te worden omschreven in **afdelingsprotocollen** of **afspraken**.

Een protocol moet minstens bevatten⁸ een omschrijving van:

1. de medische indicaties voor bepaalde scanprotocollen die door de MBB'er mogen worden geaccordeerd
2. de betreffende handeling die standaard en zonder specifieke opdracht bij dit ziektebeeld kan worden verricht
3. welke MBB'er de handeling mag uitvoeren
4. hoe toezicht en tussenkomst (supervisie) is geregeld. Denk bijvoorbeeld aan een lijst met telefoonnummers die gebeld kunnen worden bij vragen. Er moet altijd een radioloog of arts-assistent aanwezig of op afroep beschikbaar zijn om eventueel te superviseren of de taak zelf uit te voeren.
5. wanneer moet worden opgeschaald
6. de voorwaarde dat altijd (alsnog) een specifieke opdracht moet worden gevraagd/gegeven als de situatie of toestand van de patiënt daar aanleiding toe geeft.

- Ervaringen met de protocollen en de manier van werken moeten structureel geëvalueerd en besproken worden in een regulier werkoverleg tussen radiologen en MBB'ers.

Voorbeelden van te delegeren handelingen

Taken die zich kunnen lenen voor delegatie, zijn routinematige handelingen met een laagrisico.

Denk aan:

- Protocolleren van onderzoeken waarbij geen contrast wordt toegediend
- Echogeleide cytologische puncties, PICC plaatsing, drainwissels of andere eenvoudige handelingen op de interventiekamer

Een alternatieve werkwijze, om contrastonderzoeken te kunnen laten protocolleren door MBB'ers, kan zijn om de aanvragend specialist verantwoordelijk te maken voor het toegediende contrast. Deze werkwijze, die in de praktijk al voorkomt, moet dan lokaal worden geregeld in goed overleg met de aanvragers en door het EPD ondersteund. Hetzelfde geldt voor het voorschrijven van andere UR-medicatie zoals Buscopan of Kenacort.

⁷ De Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz) stelt dat de zorgaanbieder verantwoordelijk is voor de kwaliteit van zorg die geleverd wordt.

⁸ Uitleg opdracht bij voorbehouden handelingen Ministerie VWS 2023, p16.

⁹ Zie voor toelichting op de aanpassingen in dit addendum de [stukken bij de AV 18-11-2025](#)

Een andere mogelijkheid is dat een MBB'er het recept/onderzoek klaarzet (het voorwerk doet). Uiteindelijk moet dan wel het onderzoek worden ondertekend door een bevoegde beroepsbeoefenaar (een arts).

Wulphert Venderink, Ratna Meijer
Commissie Kwaliteit, november 2025